

Juryrapport Brusseprijs 2025

De jury, bestaande uit Lotfi El Hamidi (voorzitter), Mischa Blok, Yteke de Jong, Harry Lensink en Irene van der Linde, heeft het afgelopen halfjaar maar liefst 213 journalistieke boeken gelezen. Dat verbluffende aantal inzendingen terugbrengen tot een shortlist met vijf titels was geen sinecure, maar wel een mooie uitdaging. Via meerdere leesrondes en steeds uitgebreidere discussies over het wezen van de journalistiek, is de jury tot dit prachtige resultaat gekomen.

Op de lijst staan vijf boeken die volgens de jury recht doen aan het brede speelveld waarin het journalistieke boek zich begeeft. De onderwerpen en invalshoeken zijn zeer divers en uit alle boeken spreekt urgentie en maatschappelijke relevantie. De manier waarop de onderwerpen benaderd worden, is zonder uitzondering origineel en de gebruikte onderzoeksmethoden zijn gedegen en niet zelden indrukwekkend. Het is een lijst geworden die getuigt van noeste journalistieke arbeid. Een lijst ook die laat zien dat het journalistieke boek springlevend is in Nederland.

De vijf boeken van de shortlist, in willekeurige volgorde:

Een adres. De geschiedenis van de joodse onderduik

Michal Citroen

Alfabet

Een ontzagwekkend historisch verslag van de Jodenvervolging in Nederland, gestaafd door vele dagboekfragmenten, actieve bronnen middels interviews, gecombineerd met nieuw onderzoek. Michal Citroen reconstrueert hiermee de onderduik niet louter als een facet van de Tweede Wereldoorlog, maar ook als sociologisch fenomeen. Citroen analyseert minutieus de dynamiek van ontmenselijking en polarisatie in onze samenleving, en de glijdende schaal bij daders én slachtoffers. Die processen brengt ze ijzingwekkend dichtbij, waarmee de analogie met actuele maatschappelijk tendensen zich op verontrustende wijze als vanzelf aftekent.

Ruzland. Land in oorlog met zichzelf en met de wereld

Eva Cukier

Prometheus

Er is een Rusland voor en een Rusland na 22 februari 2022 – en Eva Cukier beschrijft beide in dit moedige en gedenkwaardige relaas. Haar reportages kenmerken zich door scherpe observaties en gedetailleerde beschrijvingen in een land dat zich niet makkelijk laat lezen. Met vastberadenheid blijft Cukier op zoek naar verhalen met een gezicht, ondanks de grillen van een autoritair bewind in volledige oorlogsstand.

Een onverschrokken verslag van binnenuit waarmee ze de lezer deelgenoot maakt van haar turbulente correspondentschap.

Narco's in Nederland. Meedogenloze XTC- en cocaïnemaffia uit Brabant en Amsterdam, miljarden winst en ongekeende corruptie

Jan Meeus

Nieuw Amsterdam

In dit boek verzilvert Jan Meeus zijn indrukwekkende kennis van een duistere wereld, een wereld die dichterbij is dan veel mensen doorhebben. Aan de hand van gedetailleerde, levendige portretten van uiteenlopende personages uit de onderwereld illustreert hij de link tussen de Brabantse drugsbaronnen en Amsterdamse maffia. Dit boek plaatst de Nederlandse misdaadgeschiedenis in de tijd en laat helder zien hoe het zover heeft kunnen komen. Meeus levert hiermee knap journalistiek vakwerk.

De Belg. Christian van Thillo, de mediakoning van de Lage Landen

Mark Koster

Prometheus

Een spannend geschreven biografie van de machtigste mediatycoon van België en Nederland. Mark Koster duikt diep in de handel en wandel van de onbetwiste monopolist en geeft daarmee inzage in hoe het huidige medialandschap in enkele decennia ingrijpend is veranderd. Koster toont dat ook achter ogenschijnlijk opportunisme een uitgekiend idee kan schuilen. Ook zonder medewerking van Van Thillo weet hij hem overtuigend te karakteriseren. Een boek dat zijn relevantie met de dag meer en meer bewijst.

Ondernemers in het wild. Het ontluisterende verhaal van een club witte weldoeners in Afrika

Olivier van Beemen

Prometheus

Een zeer boeiend en origineel onderzoeksverhaal over de (wan)praktijken van een machtige organisatie die zich voordoeft als een keurige filantropische natuurclub. Olivier van Beemen toont zich een gedegen journalist door zich vast te bijten in zijn zoektocht naar de schaduwzijde van deze vorm van natuurbeheer. Stoutmoedig blijft hij volhouden om zoveel mogelijk informatie te vergaren. Op bedreven wijze knoopt Van Beemen zijn bevindingen aan elkaar, wat resulteert in dit meeslepende avontuur.

WINNAAR BRUSSEPRIJS 2025:

De jury roept het boek *Ondernemers in het wild* uit tot het journalistieke boek van 2024. Olivier van Beemen heeft met dit boek een knap staaltje onderzoeksjournalistiek afgeleverd door het op te nemen tegen een rijke, neokoloniale onderneming die zonder scrupules haar macht uitbreidt via wildparken in Afrika. Met zijn boek legt hij een lucratief circuit bloot dat doorgaans aan het oog wordt onttrokken. Bij het lichten van de tegels heeft Van Beemen gebruik gemaakt van alle denkbare instrumenten uit de journalistieke gereedschapskist. Ondanks actieve en zelfs intimiderende tegenwerking liet hij zich niet uit het veld slaan. Het resultaat is een gedegen en tegelijkertijd spannend opgebouwd onderzoeksverhaal. Olivier van Beemen is er ruimschoots in geslaagd een schimmige wereld te ontsluiten voor een breed publiek. Dit boek is een klassiek journalistiek huzarenstuk.